

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal „ELi vabastamine asbestist”

(2015/C 251/03)

Raportöör: Aurel Laurențiu PLOSCEANU**Kaasraportöör: Enrico GIBELLIERI**

8. juulil 2014. aastal otsustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt kodukorra artikli 29 lõikele 2 koostada omaalgatusliku arvamuse järgmises küsimuses:

„ELi vabastamine asbestist”.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav tööstuse muutuste nõuandekomisjon võttis arvamuse vastu 28. jaanuaril 2015.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 505. istungjärgul 18.–19. veebruaril 2015 (18. veebruari 2015 istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 162, vastu hääletas 5, erapooletuks jäi 10.

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Liidu esmatähtis eesmärk peab olema kogu juba kasutatud asbesti ja asbesti sisaldavate toodete kõrvaldamine. Tegevuskavad kuuluvad liikmesriikide vastutusalasse, kuid ELil peaks olema koordineeriv roll. Selles suhtes ergutab komitee ELi tegema koostööd sotsiaalpartneritega ja teiste sidusrühmadega Euroopa, riiklikul ja piirkondlikul tasandil, et töötada välja ja jagada asbesti kõrvaldamise ja käitlemise tegevuskavasid. Need kavad peaksid hõlmama järgmist: haridus ja teabevahetus; koolitus riigiametnikele; riiklik ja rahvusvaheline koolitus; asbesti kõrvaldamise rahastamisprogrammid; teadlikkuse suurendamine tegevuse kohta, mis on seotud asbesti ja asbesti sisaldavate toodete kõrvaldamisega (sealhulgas nende kõrvaldamine hoonetest), ühiskondlike rajatiste ja endiste asbestitehaste asukohtadega; ruumide ja ehitusseadmete puhastamine asbesti ja asbesti sisaldavate jäätmete hävitamiseks; kehtivate õigusnormide tulemuslikkuse järelevalve; ohustatud töötajate kokkupuute hindamine ja tervisekaitse.

1.2. Mitu ELi liikmesriiki on välja töötanud asbesti sisaldavate hoonete registrid. Teisi liikmesriike tuleks julgustada looma selliseid registreid, mida kasutatakse asjakohase teabe pakkumiseks asbestiohu kohta töötajatele ja tööandjatele enne remonditöödega alustamist ja mis täiendaksid ELi õiguse kohaselt nõutavat kehtivat töötervishoiu ja -ohutuse kaitset. Registreerimist võiks alustada kohaliku tasandi ühiskondlikest hoonetest ja avalikust infrastruktuurist.

Tänaseks on ainult Poola koostanud finantskattega tegevuskava, mille eesmärk on kõrvaldada kõik seni veel olemas olevad asbestivarud ⁽¹⁾.

1.3. Sihiks on võetud kogu asbesti kõrvaldamine 2032. aasta lõpuks. Seda tegevuskava eeskujuks seades peaks Euroopa Liit julgustama liikmesriike käivitama konkreetseid tegevus- ja rakenduskavasid eri tasanditel: kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul. Selles suhtes on väga oluline ka ELi ja liikmesriikide asbestialaste eeskirjade täielik jõustamine. Selle saavutamise tagamisel võib olla Euroopa tasandil tähtis roll kõrgemate tööinspektorite komiteel (SLIC) ning liikmesriikide tasandil tööinspeksioonidel.

1.4. Poola näitest võib õppida, et asbesti kõrvaldamisel on piisav riiklik rahastamine äärmiselt oluline. Peame asbesti organiseeritud ja struktureeritud kõrvaldamist ka regionaalarengu paranemise ning nende piirkondade infrastruktuuride paranemise ilminguks. Euroopa Komisjon peaks kaaluma struktuurifondide selgesõnalist avamist asbesti kõrvaldamise kavale.

1.5. Euroopa Komisjoni kutsutakse üles teostama uuringut olemasolevate asbesti registreerimise riiklike lähenemisviiside ja süsteemide, samuti nende rahastamise kohta.

⁽¹⁾ Poola majandusministeerium: Poola asbesti kõrvaldamise programm 2009–2032 – Euroopa Liidu Nõukogu 15. märtsi 2010. aasta resolutsiooni nr 39/2010 lisa.

1.6. Asbestijäätmete prügilad on vaid ajutine lahendus probleemile, millega peavad tegelema tulevased põlvkonnad, sest asbestikiud on aja jooksul peaaegu hävinematud. Seepärast kutsub komitee komisjoni üles teavitama asbesti sisaldavate toodete hävitamise mehhanismidest (plasmapõleti, pürolüüs, gaasistamine jms), viidates parimale võimalikule tehnikale. Edendada tuleb teadusuuringuid ja innovatsiooni, et rakendada säästlikke tehnoloogiaid asbesti sisaldavate jäätmete käitlemiseks ja neutraliseerimiseks, pidades silmas ohutut ringlussevõttu, taaskasutamist ja prügilas ladestatavate koguste vähendamist. Komisjon peaks võtma tõhusaid meetmeid, et vältida ohtlikke tavasid, mille käigus paigutatakse asbest üldise ehitusprügi jaoks ette nähtud prügilatesse.

1.7. ELi rahastamine ja liikmesriikide stiimulid, mis on suunatud hoonete energiatõhususe parandamisele, tuleks ühendada asbesti ohutu kõrvaldamisega neist hoonetest. Kuigi EL on välja töötanud edasipüüdlike eesmärkidega energiatõhususe poliitika ja eeldatakse, et läbivaadatud energiatõhususe direktiiviga luuakse igas liikmesriigis hoonete renoveerimise pikaajaline strateegia, ei ole seda poliitikat seotud asbesti kõrvaldamise strateegiatega. Sellise kombinatsiooni loomine sidusas ELi poliitikas, mis integreerib asjaomased poliitikaladkonnad, on äärmiselt soovitatav.

Asbesti kõrvaldamise mis tahes tegevusplaani puhul on tarvis arvesse võtta kõigi tööse/tegevusse kaasatud sidusrühmade kvalifikatsiooni. See puudutab nii töötajaid ja ettevõtteid, töötervishoiu ja tööohutuse koordineerijaid kui ka tööinspektoreid, nõustajaid, koolitajaid, tööandjaid ja teisi. Ülimalt vajalik ja soovitatav on nendesse tegevuskavadesse kaasatavate ettevõtjate võimekuse sertifitseerimine.

1.8. Ohutu kõrvaldamine sõltub suuresti kahe järgmise kategooria tööliste väljaõppest: need, kes töötavad spetsialiseerunud ettevõtetes, ja need, kes elukutse ja ameti tõttu puutuvad asbestiga kokku juhuslikult.

Komitee palub, et komisjon pakuks koostöös pädevate riiklike asutustega vajalikku tuge meetmetele ja algatustele, mille eesmärk on tagada kõigi ELi töötajate kaitse, arvestades, et väikesed ja keskmised ettevõtjad, kes annavad tööd enamikule Euroopa tööjõust, kujutavad endast töötervishoidu ja tööohutust käsitlevate õigusaktide rakendamise osas eriti haavatavat rühma. Selles suhtes on määrava tähtsusega hea koolitus.

1.9. Komitee palub, et komisjon töötaks koostöös sotsiaalpartnerite ja muude oluliste sidusrühmadega välja asbestiga seotud riske ja asbesti sisaldavate materjalidega kokku puutuvate töötajate asjakohast koolitusvajadust käsitlevad programmid ja teadlikkust suurendavad tegevused vastavalt direktiivi 2009/148/EÜ artikli 14 lõikele 1 ning parandaks teavet asbesti käsitlevate kehtivate õigusaktide kohta ja annaks praktilisi suuniseid nende järgimiseks, sealhulgas ka ELi kodanikele.

1.10. ELi õigusaktid peaksid peegeldama ja hõlmama ka viimaste teadus- ja meditsiiniuuringute tulemusi. Hiljutises uuringus on avastatud, et ka väga põgusa kokkupuute ja väga pika peiteaja tulemuseks võib olla mesotelioom ja kopsuvähk. Seepärast nõuab komitee tungivaltp, et komisjon muudaks soovitus 2003/670/EÜ, et peegeldada meditsiiniliste uuringute edusamme ning lisada asbestiga seotud haiguste hulka kõrivähk ja munasarjavähk.

1.11. Tuleks tagada, et liikmesriikide tasandil registreeritaks kõik asbestoosi, mesotelioomi ja muud asbestiga seotud haiguste juhud süstemaatilise andmekogumise kaudu asbesti põhjustatud kutse- ja muude haiguste kohta, et pleuranaastud liigitataks ja ametlikult registreeritaks kui asbestiga seotud haigus ning et asbesti esinemine sihipäraste vaatluste abil kindlasti usaldusväärset kaardistataks. Meditsiinitöötajad vajavad asjakohast koolitust, et saaksid täita oma usaldusväärse diagnoosimise ülesannet.

1.12. Lisaks peaksid ELi institutsioonid levitama parimaid tavasid riiklike suuniste ja tavade kohta, mis on seotud asbestiga kokkupuutest põhjustatud haiguste tunnistamise riiklike menetlustega, või nende parimate tavade levitamist toetama.

1.12.1. Eelkõige on tarvis parandada ohvrite aktiivset osa tunnistamismenetlustes. Tuleb võimaldada neile juurdepääs vajalikule teabele, võtta neid rohkem kuulda ja pakkuda õiguslast, rahalist ja isiklikku toetust. Tuleb luua asbestiohvrite ühendused. Sellega saab vähendada isiklikku koormust, mida nad nendes tunnistamismenetlustes kannavad ja mis alati suurendab haiguste tekitatud kannatusi.

Seepärast Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee:

- palub kindlustusandjatel ja hüvitiste maksjatel rakendada asbestiga seotud kutsehaiguste tunnistamisel ja hüvitamisel ühist lähenemisviisi;
- nõuab tunnistamise korra lihtsustamist ja hõlbustamist;
- mõõnab, et väga pika peiteaja tõttu ei suuda asbestist tulenevate haiguste ohvrid sageli tõendada põhjuslikku seost kutsealaselt asbestiga kokkupuutumisega;
- palub komisjonil toetada konverentse, kus pakutakse asbestiohvrite ühendustele professionaalset nõustamist ja tuge nende ühenduste liikmetele.

1.12.2. Lõpetuseks ärgitab komitee ELi edendama koostöös Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO), Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO), kolmandate riikide ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega töötervishoiu ja tööohutuse kõrgeid standardeid üle kogu maailma, näiteks käsitledes asbesti põhjustatud probleeme ning propageerides tervist hoidvaid ja säästvaid lahendusi, samuti tuleks pakkuda asbestiga seotud haiguste ohvritele paremat teavet ja toetust.

1.12.3. Arvestades küsimuse suurt tähtsust esitleb komitee/CCMI arvamust konverentsil, mille korraldavad ühiselt Euroopa Parlament, Regioonide Komitee ja Euroopa Komisjon.

2. Sissejuhatus

2.1. Hoolimata asbesti ülemaailmsest keelustamisest ⁽²⁾ (1999, pidi olema rakendatud aastaks 2005), tapab asbest ikka veel Euroopas inimesi. Kuigi kõik asbesti liigid on ohtlikud ning nende ohtlik mõju on dokumenteeritud ja õiguslikult reguleeritud, ning hoolimata asbesti kasutamise keelust leidub seda endiselt paljudes laevades, seadmetes, rongides, punkrites, tunnelites, mägitunnelites, avalike ja eraõiguslike veevõrkude torustikes ning eriti hoonetes, sealhulgas paljudes üldkasutatavates ja erahoonetes.

2.2. Maailma Terviseorganisatsiooni hinnangu kohaselt registreeritakse igal aastal ainult ELis 20 000 – 30 000 asbestiga seotud haigusjuhtumit ning arvatakse, et mesoteliom põhjustab aastaks 2030 ELis rohkem kui 300 000 inimese surma ⁽³⁾. Lisaks prognoositakse, et asbestiga seotud haigustesse sureb kogu maailmas igal aastal 112 000 inimest ⁽⁴⁾.

2.3. Asbesti üleeuroopaline keelustamine ⁽⁵⁾ (1999, pidi olema rakendatud aastaks 2005) ja praegune turujärelevalve ei taga, et asbesti sisaldavaid tooteid Euroopa turule ei imporditaks. See puudutab laialdast tootevalikut, sealhulgas ehitusmaterjale, kodumasinaid, autopidurite või termos pudelite sisepinda. Toetudes uuele lähenemisviisile Euroopa turujärelevalves ⁽⁶⁾, peaks EL alustama meetmete võtmist asbesti sisaldavate toodete vastu.

2.4. ELi tasandil on olemas asbesti käsitlevate õigusaktide terviklik kogum, milles on sätestatud keeld, piirväärtused ja töötajate kaitse. Lisaks asbesti kasutamise ja turustamise keelule on kehtestatud piirväärtused ning konkreetse ELi direktiiviga reguleeritud töötingimused ⁽⁷⁾, kusjuures ettevõtete sertifitseerimine ning teavitamine ja töötajate koolitus on kohustuslikud. Siiski on ELi sätted sageli väga üldised ning nende rakendamine selle tagajärjel on erinev. Lisaks puuduvad ikka veel sellised aspektid nagu erisätted eri funktsioonide koolitustasemetega kohta või sätted seoses asbestiallike registreerimisega.

2.5. Siinkohal tuleks mainida, et 2013. aasta märtsis vastu võetud Euroopa Parlamendi omaalgatuslikus arvamuses ⁽⁸⁾ on põhjalikult kirjeldatud mitmesuguseid asbestiga seotud probleeme ja poliitikavaldkondi ning esitatud 62 Euroopa ja liikmesriikide poliitikakujundajatele suunatud konkreetset nõudmist.

⁽²⁾ Direktiiv 1999/77/EÜ.

⁽³⁾ <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs343/en/>

⁽⁴⁾ <http://www.efbww.org/pdfs/Presentation%20Mr%20Takala.pdf>

⁽⁵⁾ Direktiiv 1999/77/EÜ.

⁽⁶⁾ [^{\(7\)} 19.9.1983. aasta direktiiv 83/477/EMÜ, mida on muudetud 25.6.1991. aasta direktiiviga 91/382/EMÜ ja 7.4.1998. aasta direktiiviga 98/24/EÜ.](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:ET:PDF; COM(2013) 75 final, vt eelkõige artikkel 12.</p></div><div data-bbox=)

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi 14. märtsi 2013. aasta resolutsioon „Asbestiga seotud töötervishoiuohutude ja kogu kasutusel oleva asbesti kõrvaldamise väljavaated“ (2012/2065(INI)).

2.6. Praegu peame tõdema fakti, et asbesti ülemaailmne aastatoodang on endiselt sama kõrgel tasemel, kuigi paljud riigid on keelanud selle kasutamise. Asbestikaubandus ja selle materjali kasutamine on lihtsalt nihkunud tööstusriikidest areneva majandusega riikidesse. Ülemaailmse õitsva asbestikaubandusega kaasneb jõuline rahvusvaheline lobitöö, mis kasutab oma propagandas ka mõne teadlase vastutulelikke uurimisandmeid. Samuti tuleks sel teemal märkida, et Euroopa jätkab rahaliste investeeringute tegemist ülemaailmsesse asbestitööstusse. Euroopa jätkab ka asbesti eksportimist, saates jäätmelaevu maailma teistesse osadesse. Peame märkima ka seda, et laevad, mille transiitlastiks on asbest, maabuvad endiselt ELis ja kasutavad siinseid sadamarajatisi või ajutist ladustamist.

2.7. On äärmiselt oluline, et seoses asbestiga valitseksid kogu maailmas võrdsed tingimused, ja selles osas peaks ELil olema otsustav osa mis tahes liiki asbesti kasutamise keelustamisel kogu maailmas. Sellega seoses võib Euroopa maailma teistele piirkondadele pakkuda oma teadmisi asbesti mõjust tervisele, selle asendamisest teiste materjalidega ja asbesti ohutust kõrvaldamisest. Vaja on ELi tugevamat kaasatust rahvusvahelistesse organisatsioonidesse, et võtta kasutusele vahendid asbestituru liigitamiseks toksiliste toodete kaubanduse alla ning seada esmatähtsaks eesmärgiks krüositiilasbesti lisamine Rotterdami konventsiooni⁽⁹⁾ III lisasse.

3. Konkreetset arengud

3.1. 2011. aastal avaldatud uuringu kohaselt⁽¹⁰⁾ on märkimisväärne osa ELi olemasolevast hoonestatud keskkonnast üle 50 aasta vana. Üle 40 % elamutest on ehitatud enne 1960. aastat. Suur ehitusbuum toimus aastatel 1961–1990, selle perioodi jooksul kasvas peaaegu kõigis liikmesriikides eluruumide hulk rohkem kui kahekordseks ja asbesti kasutati laialdaselt.

3.2. Sama uuringu kohaselt tarbivad hooned ligikaudu 40 % kogu energiavajadusest Euroopas. Nad kujutavad endast suurima energiatarbimisega sektorit, millele 33 %-ga järgneb transport. Samas on EL konkurentsivõimelisele vähese CO₂-heiteta majandusele 2050. aastaks üleminekut käsitleva tegevuskava⁽¹¹⁾ raames kohustunud vähendama 2050. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 80–95 %.

3.3. See tähendab, et hoonestatud keskkonna renoveerimine pakub nii märkimisväärset potentsiaali hoonete energiatõhususe parandamiseks, täites seega ELi 2050. aasta tegevuskava eesmärgi, kui ka ainulaadset võimalust asbesti kõrvaldamiseks.

3.4. See nõuab siiski koordineeritud lähenemisviisi ja tihedat koostööd nii ELi kui ka riiklikul tasandil poliitika ja finantsskeemide väljatöötamiseks. Erasektori investeeringutele tõuke andmiseks on tarvis ka innovatiivseid finantsinstrumente.

3.5. ELi tasandil oodatakse selles osas toetava ja koordineeriva rolli täitmist. Lisaks vajavad paremat koordineerimist sellised poliitikavaldkonnad nagu tööjõu koolitamine, registreerimine, asbestiga seotud haiguste tunnistamine.

4. Arengud riiklikul tasandil

4.1. Isegi keelustamise korral on hoonetes ikkagi alles miljoneid tonne asbesti ning mitte kõik liikmesriigid ei ole veel koostanud registreid asbesti asukoha ja kõrvaldamist vajavate koguste kohta. Seetõttu puudub meil piisav lähtepunkt kõigi Euroopasse alles jäänud asbestiallikate nõuetekohaseks käitlemiseks.

⁽⁹⁾ Konventsioon jõustus 24. veebruaril 2004 ja selle eesmärgid on järgmised: edendada ühist vastutust ja koostööd teatud ohtlike kemikaalidega rahvusvahelise kaublemise alal, et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda võimaliku kahju eest; aidata kaasa selliste kemikaalide keskkonnasõbralikule kasutamisele, hõlbustades kemikaalide omadusi käsitleva teabe vahetamist, sätestades riikides toimuva ohtlike kemikaalide impordi ja ekspordi käsitleva otsustamisprotsessi ning otsuste teatamise konventsiooniosalistele.
<http://www.pic.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1048/language/en-US/Default.aspx>

⁽¹⁰⁾ BPIE (Buildings Performance Institute Europe), *Europe's buildings under the microscope*, oktoober 2011.

⁽¹¹⁾ Direktiiv 2010/31/EÜ, 17.5.2010.

4.2. Praegu on Poola ainus ELi liikmesriik, kes on kehtestanud üleriigilise programmi kogu olemasoleva asbesti kõrvaldamiseks 2030. aastaks, mis nõuab hinnanguliselt 10 miljardit eurot, koos selge ajakava ja vastava rahastamisega avaliku sektori (riik, ELi programmid) ja erasektori (omanikud, territoriaalsed ühendused jne) vahendite kombineerimise teel. Samasugused algatused on tarvis käivitada kõigis ELi liikmesriikides ⁽¹²⁾.

4.3. Prantsusmaal tehti 15 miljoni sotsiaalelamu seast kindlaks 3 miljonit hoonet, millel esines asbestiga seotud probleeme. Vajalike ümberehitustööde hinnangulised kulud on 15 miljardit eurot. Hinnangulised kulud ühe hoone kohta jäävad vahemikku 15 000 – 20 000 eurot. Pariisi ikoonilises Tour Montparnasse'is leiduva asbestiga seotud töid tuleb hoolikalt jälgida.

4.4. Ühendkuningriigis käib kampaania, et vabastada asbestist kõik koolid. Üks kampaania korraldamise põhjustest on mesotelioomi sagenemine Ühendkuningriigi õpetajate seas ⁽¹³⁾.

4.5. Leedus alustas põllumajandusministeerium 2012. aastal asbestkatuste väljavahetamise programmi rakendamise. Taotlejaks on külaelanikud ja ühele projektile antava finantstoetuse maksimaalne summa ei või olla suurem kui 6 000 LTL (1 740 eurot). ELi ja riigi eelarvest toetatakse kuni 50 % projekti abikõlblikest kogukuludest.

5. Koolitustegevus

5.1. Üks peamistest asbestiga seotud probleemidest on teadmised – ja nende puudumine. Paljud töötajad puutuvad oma töö käigus asbestiga kokku. See juhtub eelkõige hooldus- ja saastatusest puhastamise sektorites, kuid potentsiaalne võimalus kokkupuuteks on ka paljudel teistel (katusepanijatel, elektrikutel, küttepaigaldajatel, jäätmetöötajatel, töötervishoiu ja tööohutuse koordineerijatel, tööinspektoritel ja paljudel teistel). Kehtivates õigusaktides on tööandjatele juba kehtestatud kohustus pakkuda kõigile töötajatele, kes puutuvad kokku või võivad kokku puutuda asbestitolmu või asbesti sisaldavate materjalidest tekkiva tolmuga, nõuetekohast koolitust. Ent koos mitmesuguste materjalide kasutamise keeluga on järkjärgult läinud kaduma teadmised sellest, millist ohtu need endast kujutavad, millised on nende omadused ja väljanägemine. Kuigi paljud liikmesriigid on korraldanud koolituskursusi lammutustöid tegevatele töötajatele, ehitajatele, hooldustöötajale ja teistele asbesti sisaldavaid materjale kõrvaldavatele töötajatele, pole siiski veel piisavalt standardeid, mida rakendada kogu Euroopas.

5.2. Füüsiline puutumatus on põhiline inimõigus, mis on sätestatud muu hulgas ka Euroopa põhiõiguste hartas. ELi poliitikavaldkondi tuleb kujundada nii, et see õigus oleks kaitsitud. Eelkõige ja kõige suuremal määral puudutab see rahvatervise poliitikat ning töötervishoiu- ja tööohutuse poliitikat, aga ka muid poliitikavaldkondi, mis on seotud võimaliku asbestiga kokkupuutega ja asbesti käitlemisega.

5.3. Teine muret tekitav valdkond on ehitusinseneride, arhitektide ja asbesti kõrvaldamisele mittespetsialiseerunud ettevõtete töötajate piisavad teadmised. Komitee kutsub komisjoni üles looma koostöös liikmesriikidega koostöörühma, et töötada välja miinimumnõuded kohustusliku asbestialase kvalifikatsiooni andmiseks ning väljastama asbestialaseid kvalifikatsioone nende elukutsete esindajate/töötajate koolitamiseks.

5.4. Euroopa sotsiaalpartnerid ehitustööstusest (Euroopa ehitustöölise ühendus – FIEC ja Euroopa Ehitus- ja Puidutööstuse Töötajate Liit – EFBWW) on selle probleemiga tegelenud ja töötanud teise kategooria töötajate jaoks välja asbesti teabemoodulid ⁽¹⁴⁾. Teine ELi rahastatav projekt (ABClean – Leonardo Da Vinci projekt), mis ei kuulu sotsiaaldialoogi raamistikku, on koostamas materjale „koolitajate koolitamise” kursusteks ⁽¹⁵⁾.

⁽¹²⁾ Euroopa Liidu Nõukogu 15. märtsi 2010. aasta resolutsiooni nr 39/2010 lisa.

⁽¹³⁾ <http://www.asbestosexposureschools.co.uk/pdfnewslinks/INCREASING%20MESOTHELIOMA%20DEATHS%20AMONGST%20SCHOOL%20STAFF%20AND%20FORMER%20PUPILS%20%2017%20JAN%2015.pdf>

⁽¹⁴⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos&Language=EN> ja <http://www.fiec.eu/en/library-619/other-publications.aspx>

⁽¹⁵⁾ <http://www.abcleanonline.eu/Project.aspx>

6. Lühiarutelu tulemused

6.1. Euroopas põeb kaugelt liiga palju inimesi mitmesuguseid asbestiga seotud haigusi. Enamik neist haigustest on seotud tööga, kuid kaugeltki mitte kõik. Asbestikiududega puutusid kokku abikaasade tööriivaid puhastanud koduperenaised, samuti nende lapsed. Ühendkuningriigis avastati kampaania käigus, et umbes 80 % koolidest on ikka veel asbestiga saastunud. See võib väga lihtsalt tekitada veel ühe põlvkonna asbestiohvleid, eriti kui arvesse võtta viimaseid teadusuuringuid kokkupuute tasemete/peiteagade ja haiguste kulu kohta. Ka väga põgusad kokkupuuted võivad kombinatsioonis pika peiteajaga muutuda mitmesugusteks asbestiga seotud haigusteks. Seega ohustab asbestiga kokkupuude mitmes liikmesriigis elanikkonda üldiselt.

6.2. Lisaks ei saa ohvrid sageli haiguse äärmiselt pika peiteaja ja meditsiinitöötajate osalt ebapiisavate teadmiste tõttu tervishoiuteenuste osutajatelt õigeaegset ja asjakohast abi ega teavet.

6.3. Kõigi kõrvaldamiskavade oluline aspekt on ohutu kõrvaldamine. Kui seda aspekti eiratakse, tekivad ootamatud kokkupuuted. Näiteks Šveitsis tuvastati, et kõige kõrgem asbestiga kokkupuute tase on ringlussevõtu sektoris.

6.4. Kodanike ja töötajate kaitsmisel on toimiv turujärelevalve eeltingimus, et tõkestada uue asbesti sisaldava materjali pääsu Euroopa turule.

6.5. Kõigi asbestiliikide surmavat iseloomu arvesse võttes tegutseb EL kindlal ühtsel alusel. Direktiivis 1999/77/EÜ märgitakse, et „seni ei ole kindlaks määratud alampiiri, millest väiksemal määral krüsootiilasbesti kasutamine ei põhjusta vähktõve ohtu” ja et „tõhus viis kaitsta inimese tervist on keelata krüsootiilasbestikiudude ja neid sisaldavate toodete kasutamine”.

6.6. Asbestiga seotud haigus võib põhjustada ja sageli põhjustabki iseäranis piinarikast pikaldast suremist. EUROGRIPi aruanne⁽¹⁶⁾ ning EFBWW, ETUCi ja IBAs e ühisprojekti aruanne on loonud pildi asbestiga seotud haiguste tunnistamisel ja hüvitamisel valitsevast olukorrast ning selle reguleerimist Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikides⁽¹⁷⁾. Kuigi kõige olulisemaid asbestiga seotud haigusi on enamikus liikmesriikides põhimõtteliselt tunnustatud, võitlevad ohvrid ikka veel liigagi sageli edutult nende tunnistamise eest.

Eespool nimetatud aruanded paljastavad ka, et tunnistamise ja hüvitamisega seotud riiklikud sätted ja menetlused erinevad suuresti. Toetus ja suunamine, mida ohvrid vajaksid, puuduvad sageli.

Brüssel, 18. veebruar 2015.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ <http://www.eurogrip.fr/en/publications-d-eurogrip/130-asbestos-related-occupational-diseases-in-europe-recognition-statistics-specific-systems>

⁽¹⁷⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos+diseases&Language=EN>